NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 1280 MỖI SỐ : 0$02 NGÀY THỨ TƯ 24 OCTOBRE 1923

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 1615

	HANOI					
	Bán tại hàng báo Trung Bắc Tân Văn, 36 phố Paul Bert	Bán tại các người đem đến nhà	Bán tại các đầy tớ	Bán tại Tonkin và Trung-kỳ	Nam-kỳ, Ai-Lao, Pháp và các thuộc địa Pháp	Ngoại quốc
Một năm.	6$00	6$90	6$30	6$30	6$60	12$00
Các lăng và						
Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng.	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00
Ba tháng.	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00
Một tháng.	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 63, Rue du Colon, Hanoi

Fondateur : P. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 = 065 de large.

Une seule insertion. . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . : 0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Nghị-viện Tàu với tổng-thống Tàu

Giữa lúc nghị-viện Bắc-kỳ ta đương nhộn-nhịp xôn-xao về họp bàu nghị-trưởng thì nghị-viện Tàu cũng họp bàu tổng-thống vừa xong. Cái ầm-mạc trong nghị-viện ta bàu nghị-trưởng thế nào thì ta không được hiểu rõ cho lắm, mà cái tình-hình nghị-viện Tàu bàu Tổng-thống thì đã bộc-bạch ra khắp hết thảy tai mắt mọi người trong thế-giới ai cũng thấy nghe, vậy bất phương ta hãy thuật qua điện-mạt cái chuyện nghị-viện Tàu bàu Tổng-thống như sau này, tưởng cũng là câu chuyện thích thời, có thể góp được một trò cười vào cuộc dư-luận của ta hiện thời là cái cuộc dư-luận bàn tán ồn-ào trong mấy hôm nay về chuyện nghị-viện ta họp vậy.

Nước Tàu từ khi cách mệnh, đổi chính-thể quân-chủ, lập dân-quốc cộng hòa, nhất-thiết chế-độ trong nước đều đem cái bàn in cũ của nước Mỹ mà rập ra, nghị-viện của nước Tàu thành lập là bắt đầu từ đấy; nghị-viện nước Tàu theo dùng như chế-độ nghị-viện ở một nước dân-chủ hoàn-toàn, pháp-luật do nghị-viện tu chỉnh, sổ chi thu do nghị-viện quyết toán, tòa nội-các là nơi chính-trị trung-tâm trong cả một nước, do nghị-viện có quyền phê chuẩn, dân-hặc, cho đến tổng-thống là một vị quốc-trưởng cũng phải do nghị-viện bỏ phiếu bàu lên; cứ cái hình-thức bề ngoài, thì nghị-viện của Tàu nghiễm-nhiên là một cái nghị-viện tổ-chức đã cực-kỳ hoàn-thiện rồi, không kém gì cái nghị-viện ở một nước dân-chủ đã văn-minh lắm.

Nhưng than ôi! Người ta đã thường nói : Rau nào sâu ấy. Cái trình-độ một dân một nước thế nào thì cái trình-độ những người ra làm đại-biểu của dân ấy nước ấy cũng vậy. Cái chế-độ nghị-viện ở một nước dân-chủ thật văn-minh thì thật là hay, thật là tốt, thật là một cái cơ-quan vận-động rất linh-tiệp để làm cho được phúc nước lợi dân; vì những nhân-vật nghị-viện ở nước người ta toàn là những người có đức, có tài, có học-vấn, có kinh-lịch, người thì hoài-bão một cái chính-kiến nay, kẻ thì chủ-trì một cái chính-đảng khác, muốn được cờ đến tay mà phất cho phỉ cái chí-nguyện giúp dân giúp nước lúc bình-sinh, tuy cuộc tuyển cử ở nghị-viện cũng có tranh-cạnh không phải là không kịch-liệt gớm ghê, mà tranh-cạnh đó cũng là một nhà thủ-lĩnh chính-đảng nầy tranh-cạnh với một nhà thủ-lĩnh chính-đảng kia, chứ không phải một bác « đặc cán-mai » nầy tranh-cạnh với bác « đặc cán-mai » khác; cho nên nghị-viện không đến nỗi nhiều người kém quá, mà công việc nghị-viện mới còn làm được ra trò. Nay xét đến nghị-viện Tàu thì thế nào?

Cũng một cây quít ở bên nầy sông thì là cây quít, sang tới bên kia sông thì đã biến hẳn thành chanh. Cái chế-độ nghị-viện ở nước dân-chủ văn-minh đem dời sang tới một nơi đất xấu là cái dất dân-trí còn hắc-ám, giáo-dục chưa phổ-cập, nhân-tài còn ít-ỏi, quốc-dân thường-thức chưa có mấy ai có như đất nước Tàu bây giờ, thật cũng không khác gì thế.

Ta không cần kể cái lịch-sử nghị-viện Tàu trong mười một năm nay, đầu hết thì là một lũ cảo-cáo bàu lừa của Tôn-dật-Tiên, sau là một lũ chó săn kiếm mồi của Viên-thế-Khải, sau nữa thì là một lũ bù-dìn chịu phép của Đoàn-kỳ-Thụy, của Lương-sĩ-Di, trong khoảng vài năm nay thì lại là một lũ tư-nhân của phái Trực-lệ (Tào-Côn, Ngô bội-Phu), một cái cơ-quan chính-trị rất lương-hảo chỉ để làm lợi-khí cho bọn quyền gian khu-khiển, một nước hại dân, kể nói ra cho cùng thì cái xu-thật của nghị-viện Tàu thật là thiên hình vạn trạng. Đây ta chỉ kể một cái cận-sự hiện đương bày giờ là cái vụ họp vừa rồi bàu tổng-thống, suốt mấy tháng trới, nào anh nầy bao thầu việc bàu cử, nào anh kia đứng ra đi mua phiếu, nào năm bảy bọn chia nhau bán phiếu, trong tâm mục các ông nghị không còn có việc dân việc nước gì khác nữa cả mà duy có một việc bàu tổng-thống là việc anh-doanh trù-tính hơn nhất về cái chức-vụ của mình, mà cái tư-cách Tổng-thống, cái người làm Tổng-thống sẽ có lợi hay có hại cho nước thế nào, cũng nọ cần bận-bạc tới làm chi, chỉ so sánh có cái tiền ai hay là nhiều, thêm hai bới một có kẻ về cái giá phiếu bàu dắt hay là rẻ; kết cục Tào-Côn được 486 phiếu, trúng cử làm Tổng-thống, cứ những lời truyền thuyết Tào bỏ tiền ra mua phiếu, mỗi phiếu tới 1000 hoa-viên, 486 phiếu, mua hết 486.000 hoa-viên, thế là cái tư-cách một ông quốc-trưởng Tàu chỉ có một cái số tiền 480 000 hoa-viên là đủ. Ấy cái tình-hình nghị-viện Tàu đại-đề như thế, gọi là chế định hiến-pháp, gọi là tổ-chức nội-các mà đến cả gọi là bàu cử Tổng-thống nữa cũng chẳng qua khỏi cái phạm-vi chật hẹp có hai chữ kim-tiền, còn mong làm sao có được những bậc Tổng-thống như quan Tổng-thống Poincaré, quan Tổng-thống Millerand, những tòa nội-các như tòa nội các Clémenceau, tòa nội-các Poincaré mà gây dựng cho nước nhà được những sự nghiệp phúc dân lợi quốc; không trách rằng nước Tàu vẫn cứ tam phân ngũ liệt, kỳ-cương vặn-loạn, trộm cướp tung-hoành, của kiệt dân cùng, cái họa dân-chủ ở nước Tàu còn chưa biết đến đời nào là liễu-kết.

Ta coi cái tình-tệ nghị-viện Tàu như thế mà ta biết nước phải lấy người làm gốc, người có khôn có giỏi thì dù theo cái chính-thể gì, việc nước cũng vẫn có người cáng-đáng nổi, người đã không khôn không giỏi thì tuy có cái phép chính-trị rất văn-minh hoàn-thiện cũng chỉ thêm một cái trò cười họa hồ bất thành. Cái chế-độ nghị-viện ta vốn không giống cái chế-độ nghị-viện Tàu chút nào, nhưng cái nhân-vật nghị-viện ta với nhân-vật nghị-viện Tàu thế nào xin để quốc-dân ta so sánh thử.

T.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris. ngày 22 Octobre 1923

Việc biệt lập tại Mayence

Tin Mayence. — Khi đảng biệt-lập đến nhà thị-sảnh, thì có súng bắn ngăn đường lại. Đảng biệt-lập bèn lui ra ở miền gần đấy cho khỏi xảy ra việc giết giốc lẫn nhau. Đảng biệt-lập hoãn việc tuyên bố chánh-phủ mới ở đấy và sẽ điều-đình với lính tuần-cảnh.

Cái phong-trào biệt-lập đã lan ra nhiều nơi

Chánh-phủ Cộng-hòa Rhénanie đã tuyên bố tại các nơi sau nầy : Gross-sgera. Russelheim. Starkènburg. Duren, Trèves.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 23 Octobre 1923

Việc dất Rhénanie biệt lập

Cứ như điện-báo *Havas* thì ở Aix-la-Chapelle vẫn yên-tĩnh lắm. Lính cảnh-sát và các công-sở tuân lệnh chánh-phủ biệt-lập. Cái phong-trào biệt-lập đã lan ra nhiều nơi, mà các nơi quan trọng nhất trong các nơi ấy thì có Darencrefeld và Hunchengladbach.

Lính cảnh-sát có hứa với M. Deckers rằng họ trung lập không về với bên nào. Có lẽ một phần sẽ làm việc với chánh-phủ biệt-lập.

Các báo bị cấm không được xuất-bản. Nay mai sẽ tổ chức việc kiểm duyệt. Hiện nay lại bàn cả việc thiết quân-luật nữa.

M. Deckers có nói với tướng Rucquoy rằng đối với quân-lính Đồng-minh chánh-phủ lâm-thời sẽ dùng một cái thái độ trung lập. Những người biệt-lập và các quan Đồng-minh sẽ thân-ái với nhau.

Chánh-phủ lâm-thời cách chức 150 người lính vệ-binh. Chánh-phủ lâm-thời lại hứa với thợ thuyền thất nghiệp rằng sẽ bắt các nhà kỹ-nghệ dùng thợ thuyền. Ngày hôm nay, M. Deckers sẽ đến thăm các nơi Duren, Pell, Coblence. Duisbourg và Dusseldorf.

Chánh-phủ cộng-hòa mời muốn bình yên đối với các nước lân bang, muốn tu-phục các miền bị tàn phá trong buổi chiến-tranh một cách dích thực.

Dư-luận nước Pháp đối với việc dất Rhénanie

Các báo Pháp phần nhiều cho việc dất Rhénanie biệt lập chỉ là một việc quan-hệ riêng về đường nội-vụ của nước Đức.

Báo les *Débats* nói rằng việc M. Deckers cùng các bạn đồng-chí tuyên-bố chánh-phủ cộng-hòa mới ở Aix-la-Chapelle tức là một cái trưng triệu rằng nhân-lâm ở Rhénanie rối-loạn và nhân-dân đã có ý chán nản về cái tình-trạng bép-bồng ngày nay.

Báo *Le Temps* nói rằng việc tuyên bố chánh-phủ Rhénanie hiện hãy còn là một việc riêng từng khu, vậy chưa biết thế nào mà kết-luận về thời thế ngày nay được.

Họ thuyền nước Đức đến xin làm việc

Số thợ thuyền hỏa xa đến xin làm việc với các quan Pháp Bì cộng tới 80.400 người. Riêng một ngày hôm thứ bảy cũng có 20.000 người.

Hầu quốc Bavière với chánh-phủ trung-ương nước Đức

Cái tranh-đoạn của chánh-phủ Munich và chánh-phủ Berlin hiện nay chưa rõ ra làm sao.

Nghe đâu quan Lao-động bộ thượng-thư nước Đức có đến điều-đình với chánh-phủ hầu-quốc Bavière, nhưng việc điều-đình không thành công.

Có báo nói rằng chánh-phủ hầu-quốc Bavière ưng giao cái tranh-đoạn của hai chánh-phủ cho Quốc-gia hội-đồng xử xét.

Ở Munich có tin rằng quân lính của hầu-quốc đã làm lễ phát-thệ với bản chánh-phủ.

Lính cảnh-sát ở Munich có giải-tán một cuộc hội-nghị của những người về đảng cộng-sản và tống giam 31 người.

Chữ Pháp tại Mỹ-châu

Các báo nước Brésil có đăng một bài của M. Souza Dantas, bàn rằng trong các trường trung-học ở các nước bên Mỹ-châu về phải văn-học La-tinh nên dùng chữ Pháp làm một môn chữ thứ hai.

Cất dám phi-hành-gia Meneyrol

Tại Nantes đã làm lễ cất đám phi hành-gia Maneyrol. Người đi dưa đông lắm.

Cuộc quốc-tế lao-động hội-nghị

Cuộc quốc-tế lao-động hội-nghị đã khai nghị ở Genève. M. Fontaine chủ tọa. Trong 57 nước có chân trong hội, 42 nước cử đại-biểu đến hội-nghị. Trong số các nước có một nước mới là nước Ai-nhĩ-lan mới được vào hội Vạn-quốc. Trong chương-trình chỉ có một vấn-đề là việc thanh tra việc lao-động.

HÀI ĐÀM

Ba cái xe

Ô-tô có về giận-dữ nói chuyện với cao-su :

Không mấy ngày tôi xem báo không thấy nói « cái nạn ô-tô ! cái nạn ô-tô ! » rõ rức như đâm vào ruột. Mình sinh ra đời không cốt để hại ai, chỉ tại mấy anh cầm may để đến nỗi mang tiếng mang tai. Cầm lực nghĩ chẳng hơi đâu đem hết tài lực ra để giúp đời.

Ô-tô với chẳng ô-tô,
Càng dày mà lực càng lo oan-tình!

Cao-su nói :

— Cái cảnh tôi mới khổ chứ! Đem thân ra làm dầy-tớ thiên-hạ mà chỉ gặp những ông chủ (tức là phu-xe) trọng tài khinh nghĩa, bắt mình kéo những đồ tồi, đi dụ : Thằng bơm con đĩ, anh cho vay nặng lãi, dừa nịnh hót, con trốn nhà theo giai, ông quan hay ăn tiền đút, v. v., thì còn ra gì cái thân-thế cao-su ! Ít khi được hầu hạ những người đáng gọi là thầy ! Cao-Sắt tiên-sinh là một nhà học-thức rộng, kiến-thức nhiều, bây giờ lánh đời ra ở ngoại-ô, đêm nọ kéo phải một bác đưa vợ đi chạy việc, đã phải than :

Làm thân phút-phút nhục thay!
Kiếp sau còn có kiếp nào nữa thôi!

Ô-tô và Cao-su đương nói thì anh Vệ-sinh ở đâu lững thững đi lại. Hai anh kia vội tránh về một bên để anh nọ đi, rồi cùng vừa bịt mũi vừa trỏ tay mà nói : « Thà làm ngay cái thằng kia lại hóa có danh-giá : đi đến đâu người ta không nể mặt cũng nể mũi ! »

Vệ-sinh ta được lời khen lấy làm đắc ý, đi rõ thong-thả để cho nó thêm cái về ung-dung.

Sơn-Phong

ĐÀO MỘT CON ĐƯỜNG NGẦM Ở DƯỚI BỂ MANCHE MẤT BAO LÂU?

Sir Pery Tendent, là một viên chủ nhiệm trong công-ty Southern Railway mới viết một bài kê cứu về việc đặt một đường ngầm dưới bể Manche từ Anh sang đến Pháp. Cứ như ý ông thì đào con đường ngầm ấy lợi lắm, số tiền phải xuất ra có 29 triệu livres sterling, mà lợi tức mỗi năm được độ 1.600.000 livres sterling, tính ra lãi được hơn 5.

Hiện nay đã có một thứ máy đào, trong mười tuần lễ có thể đào được 4 kilomètres. Nếu hai đầu cùng đào, chỉ trong hai năm rưỡi là xong.

Tin Trung-hoa

Ngày 15 Octobre 1923

Tôn-Văn bàn việc Bắc phạt

Tôn-Văn họp các tướng hiệu ở nguyên-soái phủ, bàn đem quân Điền-tính về đánh Bắc-kinh.

Nam-quân thắng trận

Hứa-sùng-Trí đánh lấy được Nghĩa-hợp.

Lỗ-niệu-Bình quyết chí đánh Triệu-hâng-Dịch

Lỗ-niệu-Bình thấy việc nghị hòa không xong, quyết chí cứ bình đi đánh Triệu-hằng-Dịch ; Đàm-diên-Khải đã cấp cho 4 vạn đồng bạc.

Ngô-bội-Phu cử Triệu hàng-Dịch làm sư-trưởng

Ngô-bội-Phu cử Triệu-hằng-Dịch làm sư-trưởng Triệu đã nhận chức.

Nghị-viện Bắc-kinh

Ở Bắc-kinh mở hiến-pháp hội-nghị. Ngô-cảnh-Liêm cáo đau không đến dự hội ; Trương-bá-Liệt làm chủ tịch, nghị-viện được 501 người.

Đô-lịch-Khuê đem chiến-hạm sang Nhạc-châu

Đỗ-lịch-Khuê thừa ý Ngô-bội-Phu cung Cam-liên-Ngạo đem chiến hạm sang Nhạc-châu để phòng bị.

Quân-lính ở Đông-giang

Các quân-đoàn hội ở Đông-giang, chắc là nay mai sẽ hội chiến, mà Đông-giang cũng gần đến lúc bình định.

Nam-hùng hoan-nghênh quân Điền-tính

Nam-hùng bị Bắc-quân, tàn phá đã gần nửa năm, bây giờ nhờ Triệu-thành-Lương đem quân Điền-tính đến giải cứu, nhân dân cảm ơn, ngày 29 Septembre, thân hào và các đại thương mở buổi nghênh hội ở học-đường để tỏ lòng cảm tạ.

CÁI ẦM-MẠC TRONG VIỆC BẦU CỬ TỔNG-THỐNG TRUNG-HOA MỚI RỒI

Mới đây lính cảnh-sát liệt-quốc ở Thượng-hải có bắt bốn người có chân trong hội Lao-động đồng-minh ở Anhuy can về việc giam một ông nghị-viên Trung-hoa trong buồng của họ ở. Ông nghị-viên ấy ở Bắc-kinh đem 100.0 đồng đến Thượng-hải để tặng các ngài nghị-viên nào có lòng trở lại Bắc-kinh dự cuộc bầu cử tổng-thống.

Số là từ lúc Lê-nguyên-Hồng phải bỏ Bắc-kinh trốn đi, tòa nội-các nhiệp chính bèu triệu tập nghị-viện để bầu cử tổng thống mới, nhưng nhiều ông nghị-viên không về đảng với tòa nội-các, bèn bỏ Bắc-kinh mà lánh ra Thượng-hải để lập một cánh riêng phản đối lại, nên ông nghị bị giam này là người về cánh ở Bắc-kinh, phải đem tiền để đón các ông kia về. Bốn người nói trên kia trợ ngay ở buồng bên cạnh, thấy nói ông nghị đi vận-động trong mình có lắm tiền, nên họ đánh bẫy ngài vào trong phòng mình giam ngài lại mà lần lấy tiền vậy.

CÁI HAY CỦA TIẾNG PHÁP CHỮ PHÁP

Một nhà bác-học Hoa-kỳ là M. Mac Dougall Hai bàn về tiếng Pháp, có nói như sau này :

« Không có tiếng nào rõ ràng và tinh diệu để tả cái tư-tưởng người ta hay bằng tiếng Pháp, vì thế trong việc trí dục tiếng Pháp thực là một cái lợi khí không tiếng nào hay bằng. Tiếng Pháp vì nói dùng lắm, cho nên dạy số học, dạy hóa học, dạy vật lý học, dạy y khoa dùng tiếng Pháp là xứng hợp lắm. Ai đã theo học cách-trí, cũng nên đọc được những sách cách-trí bằng tiếng Pháp mới phải. Ở Canada, ở Belgique, ở Luxembourg, ở Suisse ở Haïti nhiều nơi nói tiếng Pháp. Tiếng Pháp là tiếng thông dụng trong việc buôn bán, việc học với việc giao thiệp, ở nước Nga, nước Ha-lan, nước Y-pha-nho, nước Bồ-đào-nha, nước Ý-đại-lợi, nước Hy-lạp, nước Thổ-nhĩ-kỳ và một phần các xứ ở bán đảo Balkans. Đó là không kể các xứ ở các nước lớn bên Nam-mỹ-châu, ở đấy công việc buôn bán phần nhiều dùng tiếng Pháp cả. Tiếng Pháp thông dụng thật là rộng, ai có quyền lợi ở ngoại-quốc hoặc muốn giao thiệp với người ngoại quốc, tất nên biết giỏi tiếng Pháp. Nước Hoa-kỳ cần có nhiều người nói được tiếng Pháp và viết được chữ Pháp.

Cuộc điều-tra về việc làm tự-điển Việt-Nam

Mấy tiếng Kinh nói khác tiếng ngoài Bắc

Miến : bún, trong Huế bún cũng gọi là bún, mà miến cũng gọi là bún, có thêm chữ « Tàu » nữa.

Con chồn : con cáo, hay bắt gà vịt, hình nhỏ như con sóc, đuôi ngắn mà ít lông hơn.

Ủi áo : là áo, thợ ủi, thợ là.

Khè : đánh cho đau đến nỗi phải què tay, què chân: (khè cho nó chừa đi), khè gãy chân.

Cái thầu : cái ô bằng thủy-tinh, đựng dưỡng, đựng keo, đựng mứt, (nồi nhỏ, nồi con).

Cái om : như hình cái hũ ngoài Bắc.

Đụi-đụi : chỉ nói rung cây, quả rơi xuống luôn luôn.

Mắc : đắt, bán đắt không mua được Bắn : đê tiện - (anh làm như vậy là bắn lắm).

Cỏ lợt : cơm chay nhà sư.

Âu thầy, ưng thay : già mà, chút nữa, (ưng thay tôi không tới thì anh đã bị nguy).

Xuốc nhà : quét nhà.

Cột : buộc, cột dây.

Cái sưng : cái bung, một thứ nồi bằng đồng hay bằng đất trong có để cái vỉ đan bằng tre dùng để hấp bánh.

Cái A : tôi có hỏi một cụ già ở Kinh. Cụ nói rằng : cái A thì có, làm bằng đất sét, giống tựa như chai siêu Tàu, ngày trước dùng cái A để sắc thuốc bắc uống.

Nhắc chơi : nói con nít đau, khó ở, Còn tiếng se mình nói về phần người lớn mà chỉ về các bệnh thượng lưu.

Con cúi : cái nệm kết bằng bông, to bằng cái nụi rơm của mấy người đi làm đồng để trừ lửa cả ngày, kết xoắn tròn ốc, dùng để cho chó nằm, hay để kê đồ, hay xoa bàn châu cho sạch đất.

Chếp mả : đi tảo-mộ, ngoài Bắc có nhiều nơi gọi là đi quét mả (Phú-thọ, Hưng-hóa) v. v...

Cái sâu, hay sâm : miếng gỗ, thoi gỗ bào bốn mặt, ở một đầu cắm

những cái kim nhọn, như cách cấy mạ dùng để sắm củ gừng cho nước cay ra bớt rồi để làm mất, (làm mất gừng).

Sắc máu : huyết giác dùng làm vị thuốc bắc.

Lấy sâu : lấy hổ ; nói khi đánh bạc.

Nguyễn-thúc-Nha (Huế)

Những tiếng Trung kỳ khác tiếng Bắc-kỳ

Tiếng Nghệ	*Tiếng Bắc*
Con	Cây,
Chay	Vỏ ăn trầu,
Choạ	Chúng tao,
Học chuyện	Nói chuyện,
Con khải	Con hùm,
Bựa tê	Hôm kia,
Khải	Gãi,
Con lằng	Con nhộng,
Cấy mần	Cái vậy,
Mốt	Ngày kia,
Nốc	Thuyền,
Ngải ngôi	Xa-xôi,
Nhẩm	Đứng,
Đi nhởi	Đi chơi,
Rật-rật	Chim-sẻ,
Rinh	Bưng,
Ruốc hôi	Mắm-tôm,
Rương	Hòm,
Con tít	Con rết,
Con trùn	Con giun,
Xán	Ném, đập,

Nguyễn-ngọc-Tươi
Rue Auvergne, Vinh

Tiếng Huế	*Tiếng Bắc*
Hầm	Nung,
Một giác	Một hào,
Tiếng Huế	*Tiếng Saigon*
Không kịp	Không lập,
Một giác	Một cắc

Nguyễn-văn-Hòe
Infirmier à l'hôpital de Phan-rang

Cuộc thi thơ

Của Ngô-trí-Quyên nữ-sĩ

Thơ

MI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Qua miếu nào ai chẳng kính trông.
Tô ngọn văn-minh hương khói tỏa,
Lắng vang cảnh tỉnh trống chuông.
Huyền ca tài-tử càng đua trí, [rung.
Lễ-nhạc thuyền-quyên cũng nức lòng
Luân-lý cương thường còn bởi đó,
Non Nùng dựng cột Nhị khơi dòng.

MII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Kim miếu may còn nếp cổ phong.
Đỏ hội một màu riêng cảnh tượng.
Cung tường mấy bực rộng mênh mông
Xuân-thu trải mấy ngày càng mới,
Lễ-nhạc từ xưa đạo vẫn sùng.
Bia đá bằng vàng nên giáo-hóa,
Làm gương sĩ-nữ đứng soi chung.

Vũ-văn-Vinh
32, phố Đông-mỹ, Thái-dương

MIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Địa mạch thư-hương dấu Lạc-Hồng.
Bút điểm kinh lân gương giáo-hóa,
Khuê lồng gác phượng vẻ văn-phong.
Thành rồng gió thoảng hoa đàn hạnh
Nước Nhị trăng in trải núi Nùng.
Rửa đá bia Lê tường miếu Lý,
Cột đồng quốc-túy ngất trời đông.

Ng-thị-Chong
73, Rue des Pipes, Hanoi

MIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu lập từ vua Lý-Thánh-tông.
Khổng thánh lầu vàng y nếp cũ,
Lễ triều bia đá vẫn nguyên phong.
Non Nùng nước Nhị thêm vui vẻ,
Hồ Lăng sông Tô mặc vẫy vùng.
Bể thánh rừng nho bao xiết kể,
Khôi danh khoa giáp nức Âu Đông.

Nguyễn-tất-Thặng
56, Rue du Pont-en-bois, Hanoi

MV

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Đạo Khổng nơi truyền cõi Á-đông.
Cung quyết phụng thờ thần khuyết-lý
Khôi-khoa ghi tạc khách nho-phong.
Long lanh cây hạnh cành hoa nở,
Thấp thoáng khuê-văn bóng nguyệt lồng.
Sông Nhị non Nùng nền Pháp-Việt
Nghìn năm văn vật đất Thăng-long.

Phạm-thái
52, Rue du Papier, Hanoi

MVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Miếu giám cao kiên tựa núi Nùng.
Một tượng Tổ-vương ngồi giữa khám,
Bao bia Tiến-sĩ đứng ngoài cung.
Gây nền nho-giáo từ vua Lý,
Mở cửa hoa-phong khắp họ Hồng.
Gió Á mưa Âu càng rạng vẻ,
Xuân-thu hương lửa nhớ tôn sùng.

Chu-văn-Chi, Hà-đông

MVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Khổng-miếu ngày xưa thứ đứng trông.
Chữ biển khuê-văn in mực đậm,
Đá bia khối giáp đề thơm chung.
Cung-tường Đông-lỗ cao và nhận.
Danh thắng Nam-thiên nức một vùng
Trải mấy năng mưa phong-hội mới,
Đường đàn này vẫn thói hoa-phong.

Ngô-ngọc-Thu
Thừa-phái Yên-bày

MVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu Khổng từ xưa miếu vẫn sùng.
Biển gác khuê-văn vừng nguyệt giải,
Bia sân khải thánh bóng mây lồng.
Tử Thù sông gợn thông dòng Nhị,
Cối hạnh cây xanh rợp núi Nùng.
Mua gió mặc dầu Âu với Á,
Lưng dung đàn hát quản Nam-phong.

Hoài-nguyên-Đường
Phố Mỹ-đô, Bắc-giang

MIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu Khổng là đây thứ đứng trông.
Có nghiêm có bi màu đã biếc,
Này thì này biển nét son hồng.
Gió mưa trải mấy triều Lê Lý,
Tường vách còn trơ chốn Nhị Nùng
Giường cột vững xây nền quốc-túy,
Rừng thu thêm cả nữ-anh-hùng.

Trinh-đắc-Cư
Làng Thù-hà, Bắc-giang

MX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Mấy bực cung-tường kỷ-niệm chung.
Lễ-nhạc dài in nguồn nước Nhị.
Di-luân cao sánh đỉnh non Nùng.
Nền Nghiêu nếp Thuấn còn truyền bá
Đôi Lạc dòng Hồng vẫn ngửa trông
Đạo thống vang lừng trong bể Á,
Gương treo lồng lộng tựa vừng đông.

Phan-huy-Tiếp
Chủ giấy thép Triêm-hóa

MXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Văn-miếu nay từ Lý khởi công.
Bốn cửa cung tường nền đế-bá,
Hai năng khoan-hoan dựng tây đông.
Giăng Ngà Nhị thủy vầng trăng bạch,
Nhật gác Nùng-sơn bóng nhật hồng.
Gió Sở mưa Tần nay mấy đó,
Tùy thời dụng xã biết bao cùng.

Nguyễn-tiến-Thân
56, Rue des Tubercules, Hanoi

MXII

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Văn-miếu là đây nức Á-đông.
Cửa Khổng xuân-thu nền thánh-đạo,
Ngõ Nhan khuya sớm dạ hiền tông
Kêu om mõ gỗ nơi Thù-Tứ,
Trơ dấu tường vai chốn Nhị-Nùng.
Tuy dõi phong-trào hơi ngả khuynh,
Văn lan rút lại một giòng thông.

Cát-thi-Huyên
13, Rue de Hưng-hóa, Sơn-tây

MXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu là đây phải phải không ?
Tiếng phượng xa nghe miền bể Bắc,
Kinh lân êm dấu chốn non Đông.
Đạo kia rộng thấm khơi Thù-Tứ,
Đức nọ cao nêu nức Nhị-Nùng.
Con cháu rồng tiên nối giống cũ,
Trồng cây nên quả nhớ qui mông.

MXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu sao khuê một vẻ lồng.
Lối giữ kinh lân in bến Tứ,
Hương đưa gió thoảng nức non Nùng
Kia tên lòng đá người cao bảng,
Nọ miếu gan vàng bực đại trung
Nhật-nguyệt đôi vừng dàu bể trải,
Nhà nho nên phải biết suy tông.

Cát-đối-Lam
Rue de Hưng-hóa, Sơn-tây

MXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Khổng-miếu Lê bồi Lý khởi công.
Đàn-hạnh ương cây nói giống Lạc.
Lầu khuê tô rạng nước non Hồng.
Nguồn khơi đạo-mạch thông Thù Tứ.
Bia tạc khoa-danh vững Nhị Nùng.
Âu Á văn-minh dù đổi mới,
Y quan nếp cũ vẫn tôn sùng.

MXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Trâu Lỗ nho thư qui lạ làng.
Lễ Lý đấp xây lầu gác phượng.
Nhị Nùng nghi-ngút khói hương hồng
Kinh lân sáng sáng khắp trời Nam Bắc,
Bảng hổ bia truyền dấu đỉnh chung.
Bóng thỏ vừng ô bao đắp đổi,
Nghề chẩu rùa phục vững như đồng

MXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Khổng-miếu ngày-nga nhất Á-đông.
Cửa mở tam quan lồng bóng cỏ,
Tường xây cửu nhận ngất non Nùng
Nào hàng khoa bảng bia Lê Lý,
Nọ đỉnh xuân-thu bút hóa-công.
Muôn thuở cương-thường nền quốc-
Mặc dầu Á-vũ với Âu-phong. [túy,

Phạm-xuân-Vy
211, Phố Tiên-an, Bắc-ninh

MXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Khổng miếu từ triều Lý khởi-công.
Dựng cột cương-thường trong đất Việt
Mở đường đạo-đức khắp trời Đông.
Hai hàng bia đá tên Hiền-triết,
Bốn dãy tường rêu dấu Lạc-Hồng.
Trần thế đã bao hương vẫn thoảng
Vẫn nên văn-hiến vững non sông.

Ban-thái-Thường
198, Rue Tiên-an, Bắc-ninh

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được báo biết rằng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các hiệt quí ông nào mua thì gửi tiền cho : hễ không có tiền gửi theo giấy mua thì bản-quán-không trả lời. — Mua báo thì gửi tử cấm hoặc mông một tháng tây trở đi Nhà gọa.

Tin Saigon

Bắt được kẻ gian

Báo *Courrier d'Haiphong* có đăng rằng :

« Thứ bảy trước 20 Octobre, sở Cẩm đã bắt được một người Tây tên là Hervé Payet, mang khí giới lậu, đeo mề-đay giả và lên xuống tàu *Amiral Nielly*. Mười năm trước, Hervé Payet vì bị chẹt xe-lửa mà thành tật khập khiễng, nay lại nói đối rằng vì đánh giặc bị thương và được đeo mề-đay để tự đắng Bắc-đầu bội-tinh. Vì chơi bời mà tiêu hết của, phỏng chừng 24.000 francs rồi thành ra công nợ, muốn vay mượn cho dễ, anh ta tự xưng mình là một viên quan bai cũ ở đạo binh thuộc-địa số 21. Khi bị bắt, anh ta lại nói tên là Payet de Villiers và trong mình có mang một khẩu súng lục mà không có giấy phép.

VIỆC HANOI

Thời - tiết

7 giờ 26 độ
15 giờ 28 độ

Giá bạc. — Kể từ ngày 24 Octobre 1923, giá bạc ở kho Nhà-nước định là **8 fr. 80.**

Thị giá quốc trái. — *Ngày 22 Octobre 1923* : 3 /- 55, 05. — 4 /- 1918 59. 40. — 5 /- 1915-1916 73. 70. — 5 /- 1920 85.05. — 6 /. 1920 86. 82.

Tàu mang thư sang Pháp. — Tàu *Orénoque* mang thư sang Pháp đến chủ nhật 28 Octobre ở Haiphong sẽ chạy đi Tourane, Qui-nhơn Bangôi và Saigon.

Thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyến xe lửa 20 giờ 7 phút tối 27 Octobre.

Lễ kỷ niệm các binh-sĩ trận vong. Lễ kỷ-niệm các binh-sĩ vì nước Pháp mà tử trận trong cuộc đại chiến vừa rồi, chiều theo nhu điều thứ 6, luật ngày 25 Octobre 1919 đã tuyên bố tại Đông-pháp ngày 17 Janvier 1920 mỗi năm trong hạt nào cũng phải đặt thì ở Hanoi năm nay sẽ làm vào ngày thứ sáu 2 Novembre hồi 10 giờ sáng.

Ở khu đất giữa ba con đường Puginier, Félix Faure, Cửa-nam và giáp với chỗ nay mai sẽ dựng đài kỷ niệm các binh sĩ trận vong thì hôm ấy sẽ dựng lên một cái nhà mồ giả.

Buổi lễ ấy sẽ do quan Toàn-quyền đến chủ-trương và có các quan binh giúp việc. Các quan đại-biểu và các học-sinh các học đường trong thành-phố sẽ đến dự lễ hết. Quan Bốc-lý Hanoi và ông hội-trưởng các nhà cựu chiến binh ở Bắc-kỳ sẽ có một bài diễn-văn.

Thi bằng Tiểu-học cao-đẳng tây. — Các sinh-viên có tên sau này đều trúng tuyển trong kỳ thi bằng Tiểu-học cao-đẳng tây (Brevet supérieur).

Nữ ban : Melles Mandron, Gradit, Poels.

Nam ban : MM. Ngô-duy-Cừ, Trần-v-Long tức Phúc, Ng-bá-Lương, Ng-ước-Lễ.

Bản-quán có lời mừng các sinh-viên mới trúng tuyển.

Phát hỏa trong tàu « Angkor ». — Có điện-báo Paris báo rằng tàu *Angkor* bị cháy ở trong hầm đựng thư-từ.

Thi các tiếng Đông-phương. — Bài quốc-ngữ dịch ra chữ Pháp trong kỳ đệ nhất cấp như sau này :

Ăn năn thì sự đã rồi

Một ông lão nhà giàu, sinh được một người con giai, sáng sủa, lanh lợi, song chỉ có tính tham, ông lão lấy làm lo lắm.

Thường khuyên con rằng : « Cha không mong ngày sau con giàu hơn cha, chỉ mong con làm sao cần thận chăm chỉ, gìn giữ lấy cơ-nghiệp này, cũng đủ phong lưu rồi. »

Người con sẵn có tính ăn người, và còn non tuổi, bụng dạ nông nổi, chưa từng trải bao giờ, không cho lời dạy ấy là phải.

Khi ông lão mất rồi, người con không kiêm thúc gì cả, nghĩ rằng : « Cứ bo bo một đàn bò nái, vài chục mẫu màu, bao giờ cho có ức có triệu ». Lập tâm vào sòng gà để đánh bạc. Hay đâu càng thua, càng theo, thua quay đánh đào gỡ, thành ra xôi hỏng bỏng không, chẳng những của người không xúc được, mà gia tư của cha cũng đồ xuống sông cả.

Lúc bấy giờ mới chịu nhời cha khuyên là phải, song khi biết ngoảnh đầu lại thì tộc đã bạc rồi.

Sở Chiếu-bóng ở phủ Toàn - quyền đường Quan-thánh, cần dùng ngay một người cầm máy ô-tô thực giỏi. Lương cao — Phải có các giấy má chứng nhận làm việc tốt mới được.

Bán một cái xe máy hiệu Mathis, 2 chỗ ngồi, và một cái xe nhà mạ kền còn mới.

Ai muốn mua xin hỏi ở N° 47 Armand Rousseau, Hanoi 3705

Hội-đồng tư-vấn. — Hội - đồng tư vấn đã giải tán từ ngày hôm qua. Các đơn thỉnh cầu năm nay cũng nhiều lắm, cả thảy hơn 50 cái. Trong những số ấy thì có đơn của ông Ng-văn-Tấn, nghị-viên Bắc-ninh xin rằng từ rày việc đề điều lại giao cho các quan phủ huyện chịu trách-nhiệm như ngày trước, ông Ng-minh-Thu, nghị - viên Bắc - ninh xin mở cuộc công thải lấy tiền làm mùng nước cho tất cả miền trung-châu Bắc-kỳ, ông nghị-viên Trần-đình-Hòe và mấy ông nghị-viên nữa ở Thái-bình xin đặt đề cao thêm lên, ông Lưu-thế-Điện nghị-viên Nam-định xin đặt lại kỳ luận tuyển-sinh, gia hạn tuổi rộng hơn cho các học trò nhà quê, đặt lại kỳ luận quốc-ngữ trong khoa thi bằng Sơ-học, ông Vũ-ngọc-Đính nghị-viên Nam-định, xin dựng nhà thương và nhà hộ-sinh trong hạt Lạc-quần, và cho tất cả các bà đỡ nhà quê mỗi tổng mấy người lần lượt đi học phép đỡ đẻ tại các nhà thương các tỉnh; ông Thuận-Khoát nghị-viên Hanoi xin mở thêm trường Sơ-học cho Hà-thành, ông Đặng-Thu, Đặng-Phát, xin thi tuyển-sinh, xin tăng điểm số kỳ thi Việt-văn trong khoa thi bằng thành-chung, xin dùng chữ Việt vào các giấy công-văn, v. v.

Đã có lịch sang năm rồi. — Xin nói để các ngài biết rằng lịch sang năm của bản-quán đã làm xong.

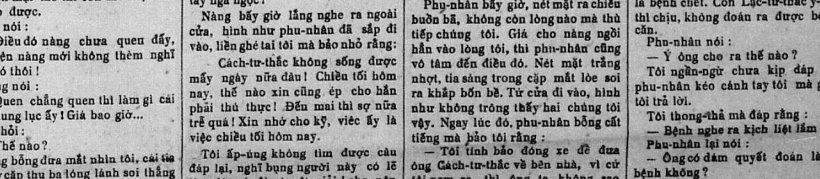
Vậy nếu các đại thương gia gần xa cần phải thừa lịch cho quí hiệu thì xin mời lại ngay bản quán mà đặt trước, nếu không đặt trước thì sau sẽ phải chịu giá đắt và lại bết cả bia vẽ đẹp mũa.

Giá lịch của bản-quán bán như sau này :

Từ 100 trở lên. . .	0$35 một
Từ 10 đến 100. . .	0 40 »
Từ 1 đến 10/. . .	0 45 »
Tiền cước.	0 20 »

Các ngài ở xa, muốn mua lẻ tưởng nên rủ nhau mua chung cho nhẹ tiền cước thì hơn.

Sau đây lại in mẫu một ngày dẫn năm tờ để các ngài biết cho rằng thứ lịch của bản quán làm ra thật rất tiện cho việc xem ngày, mà nhà nào đã có thứ lịch này thì bất tất phải mua quyển lịch tàu nữa.

Ngài nào ở xa, muốn viết thơ về, xin cứ gửi cho ông Quản-lý nhà in bản quán như sau này :

M. Đôi xuân-Thành
61-63, Rue du Coton, Hanoi.

Hội-chợ Hanoi. — Hội-đồng Hội-chợ bà cáo rằng ở sau viên bảo-tàng Maurice Long nay mai sẽ dựng lên mấy gian bày hàng nữa, vậy các nhà thương-mại đã hỏi thuê mà chưa có chỗ thì nay có thể đến phòng ủy-viên của Hội-chợ ở hàng Trống số 106 mà hỏi, cứ sáng từ 7 đến 11 giờ.

Năm nay không có kỳ thi thừa-phái. — Quan Thống-sứ vừa thông-tư cho các quan cai-trị dầu tỉnh biết rằng cái số người đỗ thừa-phái khóa trước mà chưa bổ hết bây còn nhiều lắm. Vậy kỳ thi thừa-phái năm nay không mở và có ai nộp đơn xin ứng thì thì các tòa Công-sứ đều không nhận cả.

Sách tiếng Thổ. — M. Cao-xuân-Thiên, Lục-sự ở tòa án Lạng-sơn mới xuất-bản một quyển sách để nhan là : Sách tiếng Thổ. Các bài trong sách có dịch ra tiếng Pháp và tiếng Kinh, xem để hiểu lắm. Sách khổ rộng giấy tốt, in đẹp, ngót 40 trang. Bản quán xin giới thiệu quyển sách mới ấy với các bạn đọc báo.

(Xem trang thứ ba, cái thứ hai)

TẠI HIỆU MOREAU JEUNE
102, Phố Hàng Trống, Hanoi

Bán giá rẻ vì phải đi xa. — Vậy trước khi mua drap noir, drap fantaisie, taupeline noire để may áo ta, và drap marengo để may áo pardessus, thì hãy nên đến xem cửa hàng ấy đã. 3691

SA 44

ĐÁ-BIẾT-TUỔI-VÀNG

(*Trinh-thám tiểu-thuyết*)

PHẠM-BÙI-CẦM dịch-thuật

Cuốn tiểu-thuyết này cho là ái-tình tiểu - thuyết cũng được, mà cho là trinh - thám tiểu - thuyết cũng được. Vậy xin dịch ra để công-hiến các bạn độc-giả một cuộc tiêu-nhàn khiển hứng trong khi tửu-hậu trà-dư !

Tôi đáp :

— Điều gì thì nàng cũng biết rồi đấy !

Nữ-lang cúi đầu liếc mắt trông ra chỗ khác, mà trả lời rằng :

— Tôi nào có phép tiên-tri, mà biết trước được điều ông muốn !

Tôi nói :

— Điều ấy thì chẳng cứ tiên-tri mới biết được ! Phàm đã là người con gái thì ai cũng có thể biết được. Tôi thật không biểu trong thiên-hạ có vật gì cứ quẩn-quít lấy mình nàng là một bực thiên-tiên giáng-thế, để đến nỗi mắc vào trong lưới kín không sao gỡ được khỏi vòng ! Tôi rất mong được một thanh gươm sắc, đem cái lưới kín đó mà cắt phăng ra, để cứu thoát cho nàng ra khỏi. Trước kia nàng bảo tôi rằng muốn nên làm công nghiệp kinh-thiên động địa, cho nổi tiếng trong bốn bể, lưu danh lại muôn đời ! Tôi xem ra thì cái ý-kiến ấy thật thâm-thương tàn-khắc quá, không hợp với tấm lòng nhân ái ở đời. Vậy xin nàng hãy quét thanh hẳn những cái tư-tưởng lòng bông lẳ đi, mà trở lại cái thân thể đơn sơ trong sạch như trời, thì tôi thật lấy làm mãn-ý !

Nàng đưa mắt nhìn tôi mãi. Tôi thấy các vị mỹ-nhân trong thiên-hạ, không ai lại có cái nét mặt vui buồn biến đổi chóng đến như nàng. Đương ôn nhu thùy-mị, thiên nhiên là một vị nữ-lang, bỗng đổi ngay ra quiquyệt tinh ranh, quái quắc rõ ra con ác-phụ ! nét mặt cứ dần dần thay đi đổi lại, không có chỉ là khó-khăn. Tôi trông thấy mà phải sởn lòng ghê sợ !

Nàng nói một cách khinh bỉ tôi mà rằng :

— Ông lại muốn cho tôi thành ra một kẻ tầm thường nhi-nữ, cứ ngồi tròn mặc cho ngày qua tháng lại, rầy lần mai lữa rồi đến mụt đời hết kiếp ấy ư ? Không ! cái tính-chất tôi đây không thể được ! ngay những lúc tôi còn thơ dại, tóc đầu mới chấm ngang vai, đã có cái tư-tưởng làm nên cái sự-nghiệp lở đất long trời, thì mới cam lòng thỏa dạ. Ông cùng tôi mỗi người mỗi ngả, một người ở Đông-bàn-cầu, một người ở Tây-bàn-cầu. Vậy cho nên tính tình tư-tưởng của đôi ta so-sánh với nhau, nó có khác nhau một trời một vực ! Cứ tôi nghĩ thà rằng phẩm tội mà cam-tâm chịu cực, còn hơn là lữa-lần mà mai-một một đời. Vì rằng những giống tủy-sinh mộng tử thì sao đáng gọi là người mà bèn mạt thế thì còn mở mặt với ai cho được.

Tôi nói :

— Điều đó nàng chưa quen đấy, cho nên nàng mới không thèm nghĩ đến đó thôi !

Nàng nói :

— Quen chẳng quen thì làm gì cái tính dung lục ấy ! Giả bao giờ...

Tôi hỏi :

— Thế nào ?

Nàng bỗng đưa mắt nhìn tôi, cái tia sáng ở cặp thu ba lóng lánh soi thẳng đến tôi ; khiến cho tôi tâm thần mê mẩn nghĩ bụng người con gái này còn có được cặp mắt từ bi như vậy, thì cũng chưa đến nỗi suốt đời đắm đuối, mà không ai cứu vớt được nào . . !

Nàng nói :

— Giả bao giờ có được một tay thuật-sĩ làm phép cho tôi ; cho con mắt tôi riêng chỉ trong về một điều gì. Thì may ra cái hùng-lâm bao la trời đất của tôi mới nhàn thế mà dẹp yên đi được.

Nàng nói đến đấy, tôi sẽ cầm lấy tay nàng. Con chó trông thấy thế liền hung hăng tức giận lắc đầu le lưỡi, gầm gừ chỉ chực cắn. Tôi thì cứ cầm lấy tay nàng mà nói với nàng rằng :

Lòng tôi rầy ước mai ao, chỉ muốn xin nàng bau cho tôi cái bàn tay ngà ngọc !

Nàng bấy giờ lắng nghe ra ngoài cửa, hình như phu-nhân đã sắp đi vào, liền ghé tai tôi mà bảo nhỏ rằng:

Cách-tu-thắc không sống được mấy ngày nữa đâu ! Chiều tối hôm nay, thế nào xin cũng ép cho hắn phải thủ thực ! Đến mai thì sự nữa trẻ quá ! Xin nhớ cho kỹ, việc ấy là việc chiều tối hôm nay.

Tôi ấp-úng không tìm được câu đáp lại, nghĩ bụng người này có lẽ là một vai đào tuyệt giỏi ! cho nên mới có cái ngón làm cho người ta mê mệt đến thế này ; một phút đồng hồ trở về trước, tôi đem lời tình thành cầu khẩn, thì lại đánh trống lảng, đem những lời phù-phiếm mà ngăn tôi ! Đến lúc nghe cửa ngoài đã đóng tiếng giầy, mới nói với tôi mấy câu vẫn tắt ! Đến lúc phu-nhân vào, thì lại đổi ngay nét mặt, làm ra bộ một người khách, cùng nhau nói chuyện hàn-huyên.

Nàng nói :

— Thưa phu-nhân ! Tôi chẳng dã thưa chuyện với phu-nhân rằng khi ở Luân-đôn đã được cái hân-hạnh thừa tiếp ông Khắc-lôi-lê đây đó ư ? Thì ra trong thế-giới cũng không phải là rộng dâu, phẩm đã quen nhau, thường thường lại được cùng nhau gặp gỡ.

Phu-nhân bấy giờ, nét mặt ra chiều buồn bã, không còn lòng nào mà thù tiếp chúng tôi. Giá cho nàng ngồi hẳn vào lòng tôi, thì phu-nhân cũng vô tâm đến điều đó. Nét mặt trắng nhợt, tia sáng trong cặp mắt lóe soi ra khắp bốn bề. Tử cửa đi vào, hình như không trông thấy hai chúng tôi vậy. Ngay lúc đó, phu-nhân bỗng cất tiếng mà bảo tôi rằng :

— Tối tinh bảo đóng xe để đưa ông Cách-tu-thắc về bến nhà, vì cứ tôi xem ra, thì ông ta không sao bước chân đi được !

Tôi nói :

Đa tạ tấm lòng quyến cố của phu-nhân ! Chúng tôi ngẫu nhiên đến yết kiến, lẽ đâu bận cho phu-nhân, thực là không phải lắm.

Ngay lúc đó, có tên thị-nữ đi vào, phu-nhân liền sai ra bảo đóng xe, đoạn rồi mới thì lễ chào nàng Phồn-

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
BỌC VÀNG
Máy mỏ-neo,
15 chân-kính
Mặt và kim có chất đạ-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá..... 11$50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Beri, — HANOI
2005

Cần người làm việc

Cần một người Annam làm vô-tuyến điện (Télégraphe sans fil) cho tàu « *Cochinchine* » chạy Hongkong.

Ai muốn làm cứ lại nhà Lec Wo, số 122, phố Khách, Haiphong mà thương lượng.

3702

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOANG-THƯỢNG

Theo hình tự nhiên in ra đây, chớ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mồng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tòa Ngự-sử phụng lời chiếu phê rằng :
Chiếu rượu bổ đã được phòng của KONTÉS quí-tộc, có chế nên một thứ rượu bổ đã lâu ngự dùng quen rất hay, dâng vào yến thường, trước lại phê thị giữ cho quí được phòng chế-công để ở thành-giả.
Khâm thử.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được ! *Giá bán rất rẻ : 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bán-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiên-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI
Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư và bảo này.

Trường Bảo-hộ. — Đến ngày thứ hai 29 tháng mười tây này, hồi 7 giờ rưỡi sáng, tại trường Bảo-hộ sẽ tuyển thêm học trò ăn ở ngoài (élèves-externes) vào các lớp ban Tiểu-học (Petit Collège) như sau này :

Lớp nhất : lấy thêm 3 người,
Lớp nhì : lấy thêm 15 người,
Lớp tư : lấy thêm 26 người.

Ai muốn xin vào học phải mang theo giấy khai sinh và giấy chứng chỉ của quan đốc trường mình học trước.

Một việc mạo chữ. — Trong số báo ngày hôm qua, bản quán đã đăng rằng Tòa án đang xét về việc một người mạo chữ là Lưu-đình-Vu tức Kỳ. Hỏi ra thì người này trước kia có làm phụ tá ăn công nhật tại tòa sứ Phú-thọ, và những giấy mạo chữ là các *mandat* giả để lĩnh tiền tại Hanoi. Vậy việc này đến vụ đại-hình sau sẽ xét.

Nghỉ phép M. Hoàng-hữu-Đôn tri-huyện Yên-phong (Bắc-ninh), được phép nghỉ 29 ngày tại Hanoi. M. Ng-đình-Đề hành-tẩu đạo, trợ tá huyện Võ-giàng được quyền huyện ấy trong khi M. Hoàng-hữu-Đôn nghỉ vắng.

Nhát dao ở ngõ Hà-trung. — Trong số báo hôm qua, bản-quán đã đăng việc một người phu xe bị một người hành-khách lấy dao đâm một nhát để trả một cước xe. Nay hỏi ra thì người phu xe ấy tên là Nguyễn-văn-Khoa nhà ở ngoài bãi, trước cửa nhà Thuốc lá trông ra, kéo cho một người đi chứng một gói dồng hồ đến đấu ngõ Hà-trung nó bảo đỗ xuống, rồi rút dao đâm ngay một nhát vào lưng chạy mất. Cái cách trả tiền xe mới kỳ chứ! Mong rằng sở Cảnh-sát và sở mật-thám sẽ tìm ra được cái đứa độc ác ấy mà hành hình cho bõ.

Một việc đi lừa. — Theo lệnh quan Biện-lý, sở Cảnh-sát đã cho xét về việc tên Ng-v-Thanh là cu ly xe và tên Vũ-đình-Luân làm ở công-ty vận-tải lừa của M. Hà-v-Tích mất 308 p. Sở cảnh-sát hỏi xong đã thả cho về.

BẢN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói. 0p.08
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói. 0.10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) bọc vào hộp hàn kín, mỗi hộp hai mươi điếu. 0.20

3697

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Việc nghênh-tiếp quan Toàn-quyền Merlin. — Quan Toàn-quyền đến thăm thành-phố Haiphong lần này là thứ nhất thì khi ngài tới nơi các hàng binh lính sẽ phải đón rước trọng thể, các đạo binh sắp hàng dứng bên tay mặt những đường ngài đi qua, từ đường nhà thương, đường Félix Faure, đến trước cửa trường học Henri Rivière. Các đạo binh ấy là : vệ khố đỏ thứ hai, cơ thuộc-địa thứ chín, các quân lính ở Kiến-an, ở Núi-đèo, các hàng lính khố-xanh.

Tại tòa Đốc-lý sẽ có một toán lính gác. Khi quan Toàn-quyền đến, kèn thổi : « Au champs » và khi ngài bước chân lên cầu, thì đội quân nhạc đứng ở gần đó sẽ thổi bài quốc-ca. Đội pháo-thủ đóng ở đường Galliéni sẽ bắn 15 phát súng mừng.

Khi quan Toàn quyền đi qua, các đạo lính sẽ bồng súng và lính kèn thổi « Aux champs »

Đội nhạc sẽ vào đứng liền ngay ở trong vườn tòa Đốc-lý để cử nhạc trong khi các quan chức vào chào quan Toàn-quyền.

Việc cô giáo Tàu. — Việc cô giáo Tàu là Ha-ka-Ling mà bản báo đã nói trong mấy số trước thì sáng chủ-nhật vừa rồi tòa án đã lấy quan *docteur* Forest mổ tử thi xét ở đầu có ta xem có mấy vết thương khả nghi. Khám xong lại cho chôn ở nghĩa-địa.

Giúp các nhà bị lụt. — Chi hội Công-thương đồng nghiệp ở Haiphong có gửi cho bản-quán một cái danh-sách các ông trong hội đã quyên tiền nộp tại tòa Đốc-lý Haiphong giúp các miền bị lụt. Số ấy tất rồi hội-đồng trị-sự tổ-chức việc nghĩa quyên ở Hanoi sẽ gửi cho các báo quán. Vậy cho khỏi phải đăng hai lần thì bản quán tưởng nên đợi sổ của Hội-đồng Hanoi rồi sẽ đăng một thể.

LỤC-NAM

Đánh nhau. — Ngày mồng 10 hồi 10 giờ sáng có đám đánh nhau rất hăng hái, nguyên một hiệu Khách có đưa con đeo đồi khuyên vàng chơi với lũ trẻ Annam, không biết vì sao mất một chiếc khuyên vàng thì người Khách đổ cho lũ trẻ kia lấy, nên thành cãi cọ nhau, sau vợ người Annam có chửa ra xô xát, người bảo lấy, người bảo không, bọn Khách bênh nhau đánh người đàn-bà đau lắm. Sau linh Phát-lít bắt đôi bên vào quan, không biết xử ra làm sao?

Một người trong phố lại cáo

VIỆC KINH-ĐÔ

Cái cơ phát-đạt trong cuộc kinh tế ở xứ Trung-kỳ. — Vừa rồi khi quan Toàn-quyền đến Huế, khi tiếp ngài tại phủ Khâm-sứ thì quan Khâm-sứ Trung kỳ có đọc bài diễn văn rất dài. Bài diễn-văn ấy về khoản kinh-tế ở hạt Trung-kỳ thì ngài có kể ra từng khoản rất tinh tường vậy nay xin trích lục đăng lên báo chương để độc-giả chư tôn cùng chúng rõ cái cơ tiến tới ở xứ này, tưởng chẳng bao lâu nữa xứ này cũng sẽ được thịnh-vượng như Nam-Bắc lưỡng kỳ vậy.

Những số ấy kể ra sau này :

Năm 1922. Số tiền dùng trong sự thương-mại Trung-kỳ được 300.000.000 $, quan tiền tây. Số gỗ thóc được 100.000 thước vuông, số trâu bò 1.000.000 con. Số gạo thóc 1 000.000 tấn. Số mía 55.000 tấn Dừa 130.000 tấn. Khoai, sắn 350.000 tấn. Bông vải 800 tấn. Quế 93 tấn. Gai 250 tấn Cau, 410 tấn. Caoutchouc 900 tấn. Chè 300 tấn. Cà-phê 1235 tấn. Đất trồng đã khẩn được và đã trồng những loài cây hữu-dụng như là Cà-phê, gai, thơm-tàu, và thứ cây có nhựa được 20.000 mẫu.

Trường học được 770 nơi. Học-trò được 35 000. Người bệnh vào nhà thương 550.000. Người bệnh đến thăm-bệnh và lãnh thuốc được 900.000

Ấy là về phần kinh-tế của xứ Trung-kỳ thì đã thấy tiến bộ hiển nhiên, còn như về sự trung-ái thì xứ này có đến một nửa phần số người ở cả Đông-Pháp đã đi ứng một tăng chinh về chiến-thứ ; còn về thứ thuyền cũng chiếm được số nhiều Bởi vậy mà trong cuộc chiến tranh vừa rồi đây tại Pháp thì về phần người Trung-kỳ có đến 400 cái chiến-thứ bội tinh.

Xem như thế thì đủ biết sự giàu thịnh của xứ Trung-kỳ sẽ nhờ có chính-phủ Bảo-hộ đắt dìu cho, thì càng ngày càng thấy tiến-bộ hơn nữa, mà sự trông nom đó sẽ thấy đó chứ. Vì rằng hiện nay đường xe lửa Đông-hà ra Vinh sắp xong, cuộc dẫn thủy nhập điền cũng đã gần khắp, vậy thì cái tiền đồ thịnh-vượng lại sẽ được mau hơn lên vậy.

Một con chó dại cắn sáu người. — Đêm hôm 10 Octobre vừa rồi, một con chó dại của nhà nào, không biết ở dưới tàu hàng Nam-phố chạy lên làng Thọ-lộc, khi nó chạy qua đập-đá thì cắn phải một người thợ làm xe bị thương ở chân. người thợ ấy la lên thì một bọn cu-li xe chận nó mà đánh, nhưng đánh không được để hở lại chạy lên lối gần nhà nhạc kèn thì lại cắn phải một ông sư đi cùng ở đâu về vừa đến đó thì con chó vỡ lẫy mà cắn phải trọng thương liền gành vào nhà thương.

Con chó lại chạy rông một hồi nữa, gặp ai cắn nấy, nghe đâu hai người lối đường cụt bị nó cắn, nhưng bị thương nhẹ. Tối ấy đã lắm người ở làng Thọ-lộc cầm dùi gậy đi đánh nó, nhưng ban đêm tìm không ra; Đến sáng mai sớm đã thấy bốn người lính tập vâng lịnh quan, cầm súng đi tìm mà bắn con chó ấy, tìm cũng khắp mà giết không được.

Mãi đến lúc mười hai giờ trưa con chó ấy lại chạy rông ra giữa cầu Clémenceau đã cắn ngay một người đàn-bà rồi bị người ta đuổi nó thì nó chạy vào nhà Cercle, nơi ấy hiện đang làm lại, cho nên có lắm người thợ thuyền và cu-li ở đó đang khi nghỉ trưa thì con chó vào trong phòng cắn phải một người cu-li con gái bị thương ở trên mặt rất trọng thương.

Liền khi đó thì dữ đánh chết ngay con chó ấy, còn những người bị thương đều đem vào nhà thương trị bệnh.

Bấy lâu nay ở Huế thường nghe có chó dại, lẽ ấy làm người muốn khẩu xét cho ra, bởi đâu mà cách ba bốn mươi năm nay thì không có mà nay lại sinh ra nhiều, là cớ bởi đâu ?

VIỆC TRUNG-KỲ

SÔNG-CẦU

Măng-đa của ai ? — Chiều hôm qua (23-10-23) bản quán có tiếp được một cái ngân-phiếu (mandat) số 720758, bạc là một đồng sáu hào (1p.60) ở Sông-cầu gửi ra không kỳ tên ai cả ; vậy ông bà nào có cái mandat ấy xin cho biết rõ cái danh là gì, để bản quán tiện việc gửi báo.

Nay kính cáo

TOURANE

Vật-hạng về đường xe lửa Đông-hà — Vinh. Các vật hạng về đường xe lửa Đông-hà Vinh đã chở đến cửa Hàn nhiều lắm.

Một phần nằm đường sắt, đã lần lượt vận tải ra chất đống tại ga Đông-hà.

Còn tại xưởng hỏa-xa ở Tourane hiện đương lắp máy, đóng xe, các việc công-tác đã thấy ngổn ngang bề bộn.

Chuyến tàu nào ở Nam-kỳ cũng có chở những toa xe, và máy xe lửa đến đây để tu bổ và lắp lại cho hoàn-thành rồi sẽ đem ra giao sở đường mới.

Xem thế thì chắc rằng sự giao-thông ở Trung Bắc lưỡng kỳ từ nay đã sắp đến ngày thành-hiệu.

Ngày nắng đêm mưa. — Trong khoảng thượng-tuần và trung-tuần tháng chín ta, thường hôm ngày nắng đêm mưa thật là dễ chịu. Đêm mưa thật to, mà ban ngày nhiều khi ẩm mát ; khí hậu có hơi ấm thấp, cho nên người ta cũng hay đau vặt, như nóng, lạnh, và nhức đầu nghẹt mũi, v. v. nhưng cũng mau được lành mạnh.

Mùa màng năm nay thì có bề phong-nẫm, nhưng mà giá gạo vẫn cầm chừng.

PHAN-RANG

Hội Bắc-kỳ Công-thương đồng-nghiệp. — Các hội-viên hội Bắc-kỳ Công-thương đồng-nghiệp tại Phan-rang đến nay đã được khá đông nên viên Tam-thời chi hội-trưởng là ông Ng.-quế-Dương có tự giấy xin hội-chánh để đến ngày 1er Novembre này thì chi-hội lập kỳ Đại-hội-đồng thành-lập bàu tòa Trị-sự nhất-định và làm lễ đại khánh-thanh. Đang lễ ông chánh hội-trưởng Ng.-huy-Hợi cũng vào chứng kiến kỳ hội-đồng ấy và dự lễ khánh-thành để họp mặt cùng các anh em miền nam xứ Trung-kỳ, nhưng vì có việc bận không thể đi được, thực là đáng tiếc lắm. Chi-hội Phan-rang đã mời được M. Porte chánh chủ-nhiệm công-ty thầu-khoán sở Hỏa-xa làm danh-dự hội-trưởng và nhiều quí-quan làm danh-dự và tán trợ hội-viên, chi-hội Phan-rang này mà thành-lập được là chi-hội thứ 14 của hội B. K. C. T. Đ. N. Nay mới sơ đầu mà đã có về phát-đạt như vậy, tương-lai này chắc có thể làm nòi trung-tâm-điểm cho các chi-hội khác từ đó vào Nam-kỳ được. Xin các đồng em trong lao-động giới ta cố lên, Mong lắm thay !

N. T. lai cảo.

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ tư 24 Octobre 1923

NAN HUYNH NAN ĐỆ

Thương cho bệnh ngặt tuổi già.
Thôi liều dứt ruột để mà đến ăn.
Rồi ra có phúc có phần.
Chỉ bằng giữ chữ hiếu thân làm đầu.

Tối thứ năm 25 Octobre 1923

TOÀN GIA HƯỞNG

THIÊN-LỘC

Thương người phần chỉ tu tiên.
Sao còn gặp gỡ cái duyên tình cờ.
Đàn con hư-hỏng không ngờ.
Một nhà vinh-hiển bấy giờ mới hay.

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí-khách xem báo thấy có đăng các-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà lầm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Beri, Hanoi,

Cuộc đấu-xảo của hội Khai-trí tiến-đức tại Hanoi

Mở từ ngày 25 Novembre đến ngày 10 Décembre 1923

Xưa nay các nhà mỹ-nghệ hình như cho cuộc đấu-xảo là một trường để bày các đồ hàng chiếu khách, cho nên ta đã thường trông thấy nhiều đồ đã đem đấu-xảo bốn năm lần, hay là những món hàng hằng ngày bày trong chợ, hay bày trên gác hàng trong phố. Như vậy thì sao gọi là đấu-xảo được ?

Hội Khai-trí Tiến-đức đặt ra cuộc đấu-xảo này cốt ý duy-trì lấy cái tinh đặc-biệt một cuộc thi khéo để chấn-hưng mỹ-nghệ, như bên Pháp có cuộc thi gọi là « Salon », cho nên bản hội đã định chỉ nhận vào cuộc thi ấy các đồ đạc thật khéo mà mẫu mực đều đặn vừa được thích thời, vừa được đắc-dụng ; còn những đồ tạp-nhạp, kiểu nọ lẫn kiểu kia, làm không dụng công thì quyết nhiên bản hội không nhận. Vậy các nhà muốn dự cuộc đấu xảo này xin chú-ý cho, mà phát minh ra nhiều kiểu mới, vừa đẹp vừa tiện-lợi, mà lại chau chuốt kỹ càng, đem đến thi thì bản-hội sẽ hoan-nghênh lắm.

Cuộc đấu-xảo này chia làm hai ban : một ban thì toàn đồ cổ ; một ban thì toàn đồ tân tạo, hoặc đồ về, đồ sơn, thêu, dệt, chạm khảm, sứ sành, v. v.

(Những bản vẽ phác làm mẫu thì không nhận).

Kể từ ngày 13 đến 18 Novembre, ai có đồ đạc muốn dự cuộc đấu xảo này, thì phải đem nến lại nhà Hội-quán ở phố hàng Trống Hanoi. Ngày 19, bản-hội cử Hội-đồng chọn các đồ đạc ấy để cho dự thi. Ngày 20, các nhà có đồ-đạc phải loại thi phải đến nhận các đồ đạc ấy về. — Từ ngày 21 đến 24 thì Bản-hội sửa soạn và bày biện. Ngày 25 Novembre bắt đầu mở cuộc để công chúng vào xem.

Lời hạn trước !

Ai ở các tỉnh có đồ đạc muốn đấu xảo, thì phải cấy bà con ở Hanoi thay mặt cho mình, đem đến tận nhà hội, chớ gửi hãng tầu thủy hoặc gửi tại nhà giây thép thì bản-hội không nhận. Khi đã tan cuộc rồi, thì đồ đạc của ai lại phải lại nhà hội mà lãnh về.

Khai-trí tiến-đức hội lại cáo.

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hoa (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

3502

BÁO NAM-KỲ KINH-TẾ

Mỗi tuần lễ xuất bản một lần ngày thứ tư,
Ở ĐƯỜNG CHARNER, SỐ 67, SAIGON
Giá mua đồng niên : **5$00**

Thực là một tập báo nói riêng về đường kinh-tế rất có ích cho tất cả mọi người. Vậy người Bắc-kỳ nên mua mà xem, lời lẽ nói rất dễ dàng lý-thú.

BÁ-CAO THEO LUẬT-PHÁP

Lục-sự, kiêm chức hộ-giá về hạt tòa Án ở Nam-định

Bán đấu giá

Ngày thứ ba, 6 Novembre 1923, hồi 8 giờ sáng, phố Etats-Unis (tức trước kia gọi là phố Bến-Gỗ) tại Nam-định.

BÁN :

11 m3 gỗ Gụ, Lim, Táu, Giẻ, hoặc phiến hoặc xúc.

Một cái xe ô-tô hiệu Grégoire, 2 cylindres, 9 H. P. có một cái bánh xe thêm ngoài, và đủ đồ dùng, xe đóng theo kiểu Torpédo, 4 chỗ ngồi, xe đi còn tốt.

Một cái xe cyclecar ba bánh, hiệu Monet-Goyon, 2 cylindres, 5 H. P. đốt lửa bằng magnéto, xe kiểu Torpédo, 2 chỗ ngồi, xe đi rất tốt.

Một cái quạt máy để bàn, 110 volts. Còn mới.

Muốn hỏi thêm điều gì, hỏi tại phòng lục-sự tòa-án Nam-định.

Giá tiền ngay. Phải giả thêm ngoài 10 %.

Lục-sự kiêm chức hộ-giá,
Kỳ tên : Ch. TABOUILLOT

3703

DƯƠNG BÁ-TRẠC
ET
TĂNG-KHÁNH-LONG
dit **ĐỒNG-NAM-MỸ**

Dệt lãnh lụa, vải-màn, khăn mặt, đóng giày tây, giày ta, va-ly, làm mũ (nón), khăn sếp, ghế mây, và buôn đủ các thứ hàng Bắc-kỳ, bán cắt và bán lẻ.

Tổng cục : Hà-nội phố hàng Bông, số 152.
Phân cục : Sài-gon đường Catinat, 10, đường Bonnard, 90.
Công-sưởng tại Thái-hà-ấp.

Hàng tốt giá hạ, quí-khách chiếu cố xin cứ gửi thư về ĐỒNG-NAM-MỸ số 152, Rue du Coton, Hanoi.

2095

Hiệu GIU-ICH *tức là Công-ty* CHU-VAN-MINH *ở Haiphong, đường Sadi-Carnot, số 115 có nhà máy nấu dầu và chế các thứ sơn tây đủ các mùi đặt dấu* CON GÀ VÀNG.

Sơn rất tốt, giá bán phải chăng, xin đồng-bào chiếu cố nội hóa, cứ viết thư cho bản-hiệu lấy mẫu, sẽ xin gửi biếu ngay.

2066

VỎ KÉN

Đồng-hồ đeo tay hạ giá

Mỗi cái **1$00**

Thưa các quý-khách, những đồng-hồ đeo tay của bản-hiệu vì giá bạc cao 8 quan nên chúng tôi xin hơi giá mỗi cái 1$00, nếu chiếu giá không bớt thời xin kiếu nói kính giọng vàng có hộp xin xem như sau này :

Đồng hồ đeo tay chân tối thấy giờ	giá trước	5$50	nay 4$40
— id —	có kim ly	— 6 00	— 5 00
— id —	kim thép và kim vàng	— 4 50	— 3 80
— id —	vuông thực xinh	— 5 80	— 4 80

Kể nào quý-khách chiếu cố cho 2 cái mà không bớt giá, (chiếu giá trước) thời xin kính tặng 1 cái kính quang vàng đời mới và 1 cái hộp kính aluminium và sẽ kiếu bước sau. Xin chiếu cố cho.

TONG-YUNE-TAI
48, Phố hàng Ngang, HANOI

THUỐC LẬU (SANTAL MONAL)

Hai vị rất ghê gớm ở bệnh lậu là : Yếu sức đi và mất dưỡng sinh dục. Cái cơ-quan chính nó làm cho mất sức khỏe và những hạt sinh dục để hóa ra như hạt sinh dục của các người già. Không còn gì sợ hãi hơn là một người trai trẻ mà không sinh được những con mầm-mạp ? Vậy thì phải nên quan phòng các chứng xảy ra ở bệnh lậu và phải nên kịp chữa ngay khi mới bắt đầu có mủ. Nếu mới thấy trong đường tiểu tiện hơi đau, thì phải nên chữa ngay và phải nên giữ gìn những cơ-quan khác, bàng-quang, quả thận cho khỏi mắc bệnh về sau nữa.

Người ta đã có cách chữa rất công-hiệu là thuốc *Santal monal*. Dùng trong mấy hôm đau là hết đau đớn, hết sưng đường tiểu tiện và khỏi ngay lập tức. Thuốc *Santal monal* này dùng ở các nhà thương khắp hoàn cầu, vì nó là một thứ thuốc rất quí rất hay. Nó lẫn vào với nước tiểu và làm cho nước tiểu thành ra xanh, làm cho sạch những mụn con mọc ở các cơ-quan, như thế bệnh lậu khỏi ngay lập tức.

Các nhà bào-chế to đều có bán cả.

HỎI CÁC NGƯỜI MẮC BỆNH TRĨ, nên mua ngay giá đồng 6$ các món thuốc rất mau chóng khỏi thì nên mua thứ thuốc nổi PROMADE ROYER, dùng độ ngày thì tức mà chóng khỏi lắm.

Ở Paris bởi tại hiệu bào chế DUPUY, 228, R. St-Martin. Ở Hanoi bởi tại hiệu Ed. CHASSAGNE

TAM-TỈNH-Y-QUÁN

Ai có bệnh nên biết hiệu « Tam-tỉnh y-quán » ở phố « Mã mây », số nhà 91, Hanoi. Mạch lý bệnh căn biết đích xác ; chữa đủ các chứng bệnh, bệnh nguy-trọng, bệnh đã lâu, chữa khỏi được nhiều, hoàn tán cao đan cực tinh tế thần hiệu, để qui-khách xét dùng. Xa xôi viết thơ về kể bệnh, bản-hiệu gửi thuốc đến ngay, gửi cách lĩnh hóa giao ngân ; qui-khách mua buôn thì tính hạ giá. Nghèo cùng quá không có tiền xin thuốc cũng cho.

Còn các thứ thuốc đặc-biệt rất thần hiệu ai uống cũng khỏi :

Bạch-trọc, dương mai, hạ cam, trĩ, lậu, mỗi chai 1 đồng, ống thụt 5 hào, thuốc thụt 5 hào.

Đàn ông mộng tinh, di tinh, lậu tinh, loãng tinh, đau bụng, đau tức kinh niên, ho lao, đàm suyễn, bất toại, phù thũng, cổ chướng, mỗi chai 1 đồng.

Đàn bà kinh nguyệt không điều, huyết ít huyết đen, khí hư bạch đái, hoặc kinh thấy ra nhiều sinh đau bụng, rức đầu, đau xương, không đẻ, hay có đẻ không nuôi, mỗi chai 1 đồng.

Băng huyết, lệ huyết, tiện huyết, mỗi phong 2 hào.

Trẻ con sốt, ho, kinh, đàm suyễn, tả lị, cam cứu mục, đau mắt màng mộng, mỗi chai 2 hào.

Nhà Ban-đồ « TÂM-TÀM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Đào-đình-Mai dit Kim-Diên

Số nhà 8, con đường Nghĩa-địa, (Rue de la Cimetière) Ngay cửa nhà thương chó trông sang

HANOI

Nay tôi mới mở xưởng, có làm tủ, bàn, ghế và các thứ, vân vân. Xin các qui-khách dùng gụ, lim, táp, cũng dủ cả. Giá tôi xin tính hạ và làm thực kỹ. Mới các qui-khách lại mua giùm cho hiệu tôi, xin cám ơn.

299

Kính cáo các nhà mắc phải bệnh trĩ

Tôi mắc bệnh trĩ, thuốc thang mãi không khỏi sau nhờ M. TCHUONG-QUAY-LAM, ở hàng Đường, số nhà 26, Hanoi, chữa cho, trong vòng ba tuần lễ thì khỏi hẳn.

Trong khi chữa không đau đớn gì và tôi vẫn làm lụng như thường.

Vậy có mấy lời cảm tạ lương y và giới-thiệu lương-y cùng các nhà mắc phải bệnh ấy.

HOÀNG-TIỆM-HỒNG

16 bis 3, Rue de la Citadelle, Hanoi

Distillerie du Nord

NGUYỄN-VĂN-MÃO

31, Bd Henri d'Orléans, Hanoi

Mới có một nhà của người Nam-việt được phép lập lên để chế các thứ rượu mùi, hiệu là ÔNG SAO, hiệu có quý-quan trông-nom cẩn-thận, so với các thứ rượu đã chế ra bán tại Bắc kỳ thì khác nhau lắm, xin các quý khách nhận rõ hiệu rượu ÔNG SAO cho khỏi nhầm.

Bản-hiệu làm quản-lý ở Đông-Pháp, bán thứ rượu Rhum Grands Mornes Get-Frères, giá vừa rẻ mà lại ngon hơn các thứ rượu Rhum khác.

Bản-hiệu bán buôn, bán lẻ, giá tính rất rẻ. Xin các quý-khách chiếu cố đến cho.

Ống nói số 367

2073

Đang thời, Những bệnh như là : XANH-XAO, ỐM-GẦY, ĐAU LƯNG mà gội cùng trị TIN-THẦN thì Thầy-thuốc đến chữa bằng là **NUCLOCITHOL**.

Thuốc **NUCLOCITHOL** làm sạch sẵng MÁU-HUYẾT và cứng-cát GÂN-CỐT. Thường người ta dùng nó khi đau mới giải đăng cho mau lành mạnh, mà nhiều là trừ những bịnh ke trên đây.

Cách nùng : sẵn hoàn một ngày.

Thuốc bán tại tiệm ông GUILBAUD Thầy bào chế thuốc nhiều bằng tại TOURS (France).

Tiệm tại Hanoi : Tiệm thuốc của ông Ed. CHASSAGNE

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được !

Rượu bổ-dào : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng quí-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ **rượu bổ-dào** của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc **rất rẻ tiền và rất quí** để trị các chứng bệnh như : **kém ăn, ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình**, lại rất là **bổ sức cho đàn-bà đẻ**, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn ! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu **Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.**

MỚI SANG

Chục xe cao-xu — Vòng bánh — Nan-hoa — Vải lợp mui đủ các mùi

SOCIÉTÉ FRANÇAISE DE TRANSPORTS

Pousse-Pousse Saigonnais

7, Boulevard Bobillot, Hanoi

2009

GRANDS MAGASINS REUNIS

RUE PAUL BERT, HANOI

Sắp tới ngày sổ sách tính xong

Bán Xon

Ann. Tân. MAGASINS TÉLÉPHONE N° 188

LAXO SODYL

Một thứ hạt gặp chất muối của loài quả thì xủi bọt lên.

Là thứ thuốc nhuận tràng rất tốt,

Thứ thuốc lấy rất dễ dùng.

Trừ bệnh, tạo cùng các chứng khác vì bệnh táo sinh ra một cách rất chóng, như nhức đầu, đau gan, đau vị, đau ruột, bệnh trĩ, đau đầu ruột, bệnh trẻ, nhọt lở, vân vân.

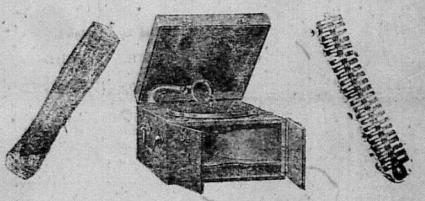
Thứ thuốc này hiệu nhất, rẻ nhất.

Giá tiền : 1$25 một lọ 10 hay 15 liều

Về phần Đông-pháp có gởi bán tại :

Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE

50, phố Paul-Bert, Hanoi

CHANSON & Cie

58, RUE PAUL BERT, HANOI

Bản-hiệu có bán các thứ máy hát mới về rất rẻ, rất tốt và rất đẹp, và lại có cho thuê cả máy hát và các thứ đĩa, tiếng Bắc, tiếng Huế, tiếng Saigon, tiếng Tàu, tiếng Tây.

Bản-hiệu có bán cả các thứ điếu rất đẹp, rất tốt và hợp cách vệ-sinh.

« Bản hiệu mới có thứ mở « EMAILLINE » để lấu đĩa hát rất tốt mỗi ống là 0$40. *Nay kính cáo.*

SỐ 65

NGỌC-KIỀU-LÊ

(Chuyện một người nữ-sĩ có tài nhà ngọc phun châu, lại giữ được giá trong tuyết sạch, đáng làm gương cho bọn quần-thoa. Xem chuyện này thì đủ biết rằng các bậc danh-nhân ở trên thế-giới từ xưa đến nay, đều bởi cái tình-anh trong trời đất chung đúc mà nên, thợ Tạo há có phân biệt nam-giới và nữ-giới.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Lư-mộng-lê nói :

— Đại-huynh là người khoái-hoạt, can chi lại hủ như thế ! Trong khi tùng bấn dầu mấy thứ châu-báu này cũng chưa lấy chi làm thừa, nếu không dùng đến thì giữ làm một vật kỷ-niệm để sau này cùng gặp, há chẳng hay lắm ru !

Tô-hữu-bạch nói :

— Đại-huynh nhu-mì như con gái, mà lại có cái khí hào-hiệp, núi sông chung đúc, trưởng cũng khác thường. Tiểu-đệ may được gặp đây, thật lấy làm hân-hạnh. Tiểu-đệ lúc trước ruột nóng như lửa, chỉ những muốn đi ngay, nay bị cái thâm-tình của đại-huynh quyến-luyến, khiến cho tiểu-đệ không nỡ nói đến sự từ-biệt. Từ nhỏ đến nay, tiểu-đệ chỉ trông có duyên vợ chồng, không ngờ lại còn có duyên bè-bạn, ngày nay bỗng gặp lương-hữu thì một thân tiểu-đệ luống thêm hai mối tương-tư.

Lư-mộng-lê nói :

— Tiểu-đệ vâng lời giáo huấn của tiền-nhân, thủ thân như xử-nữ, thấy dạy học cũng chưa có ai, huống chi là bạn. Nay gặp đại-huynh, không hiểu có sao mà sinh lòng quyết-luyến. Đại-huynh là người thâm-tình, xin chỉ bảo cho tiểu-đệ nghe.

Tô-hữu-bạch nói :

— Cái thâm-tình của đại-huynh, thật lai-láng như nước. *Thái-bạch* có câu thơ rằng : « *Đào hoa đàm thủy thâm thiên xích, bất cập Vương luân tống ngã tình.* » nghĩa là nước đầm đào-hoa kia dầu sâu nghìn thước, không bằng cái thâm tình của *Vương-luân* đi tiễn ta. Câu thơ ấy tự-nỗ vì đại-huynh ngày nay mà phát ra vậy. Tiểu-đệ trong lúc bây giờ, chỉ ngày dại cả người mà thôi.

Lư-mộng-lê lại nói :

— Đại-huynh lấy sự từ biệt bây giờ làm khó, nhưng tiểu-đệ lại lấy sự gặp gỡ sau này làm khó. Chưa biết đến bao giờ tiểu-đệ mới lại được cùng đại-huynh tương-kiến vậy.

Tô-hữu-bạch kinh-ngạc mà bảo rằng :

— Sao đại-huynh lại nói câu ấy ? ngày nay hai ta gặp nhau, dầu rằng bạn-bè, chẳng khác gì tình-thâm cốt-nhục. Đại-huynh là người có nghĩa, mà tiểu-đệ dây cũng không phải là người phụ tâm. Bây giờ tiểu-đệ tiễn Kinh, đến khi trở về, sẽ xin vào bái-yết, sao đại-huynh bảo là chưa bao giờ lại được tương-kiến ?

Lư-mộng-lê cúi đầu ngẫm nghĩ, hồi lâu không nói câu gì. *Tô-hữu-bạch* nói :

— Đại-huynh không nói gì, hay là ngờ tiểu-đệ vị-tất lại đến.

Lư-mộng-lê nói :

— Tiểu-đệ ngẫm-nghĩ, không phải là ngờ đại-huynh không đến, chỉ sợ đại-huynh đến mà bấy giờ đã chẳng tìm thấy tiểu-đệ ở đâu.

Tô-hữu-bạch nói :

— Đại-huynh nhà có tôn-thờ, tất không đi xa. Và đã có lòng luyến-ái tiểu đệ, tất không nỡ cự-tuyệt, khi nào tiểu-đệ lại không tìm thấy.

Lư-mộng-lê nói :

— Người ta tán tụ chẳng qua bởi trời. Thiên-hạ có nhiều người kỳ kỳ quái quái, đại-huynh định trước thế nào được.

Tô-hữu-bạch nói :

— Tự trời dầu khó định, nhưng tự người thì dễ biết. Bảo tiểu-đệ sau này không đến thì còn có lẽ, chứ nếu bảo rằng sau này đại-huynh không tiếp-kiến tiểu-đệ thì bây giờ đại-huynh tiếp-kiến tiểu-đệ làm chi !

Lư-mộng-lê nói :

Ngày nay tiểu-đệ nên tiếp kiến thì tiếp-kiến, sau này tiểu-đệ không nên tiếp kiến thì thôi, cũng chưa biết chừng !

Tô-hữu-bạch nói :

— Khi đại-huynh mới trông thấy tiểu-đệ thì ăn-cần những câu phê-phủ, còn sợ giao thiền ngôn thâm (1) bây giờ đã kết nghĩa cùng nhau, khác nào tình trong cõi-nhục thì đại-huynh lại nói những câu mơ hồ ấy, há chẳng thành ra giao thâm mà ngôn thiển ru ! Tiểu-đệ thật lấy làm không hiểu.

Lư-mộng-lê nói :

Lúc trước lấy làm nên nói thì ân-cần cứ nói, bây giờ lấy làm không nên nói thì không nói nữa, can chi mà không hiểu.

Tô-hữu-bạch nói :

— Có một thân tiểu-đệ, và lại ở trong một ngày. Đại-huynh sở-kiến thế nào mà lại có lúc nên nói, có lúc không nên nói.

(1) *Giao thiển ngôn thâm* nghĩa là bạn mới quen mà nói những câu thân-thiết quá.

Lư-mộng-lê nói :

— Nói mà có thể thi-hành được thì muốn nói, nếu nói mà biết rằng không thể thi-hành được thì nói làm chi.

Tô-hữu-bạch nói :

— Tiểu-đệ nghe nói bè bạn không qui gì bằng *tri-tâm*. Nay tiểu-đệ cùng đại-huynh, câu nói còn không nên, huống chi đến sự *tri-tâm*. Nếu vậy thì đại-huynh dưa tặng cho tiểu-đệ thế này là kết-giao bằng hai chữ « Hoàng-kim », tiểu-đệ còn mặt mũi nào mà dám nhận. Tiểu-đệ dầu trong khi cùng quẫn, nhưng quyết không chịu như thế.

Tô-hữu-bạch nói xong, toan đưa trả các đồ tặng-tống, *Lư-mộng-lê* cất cao tiếng lên mà dập rằng :

— Sao đại-huynh trách tiểu đệ quá khắc như thế ! Khi tiểu-đệ mới trông thấy đại-huynh, thực có một lời tâm-phúc muốn nói. Đến sau hỏi chuyện đại-huynh, biết là nói cũng vô ích mà lại thêm then, cho nên không muốn nói nữa. Há có cho đại-huynh không phải là bạn *tri-tâm* mà không nói đâu ! Nay đại-huynh đã nghiêm trách tiểu-đệ, tiểu-đệ dành phải mặt dạn mày dầy mà nói vậy.

Tô-hữu-bạch nói :

— Nói chuyện với bạn tri-tấm, can chi còn xấu hổ, xin cứ ngỏ lời.

Lư-mộng-lê bèn-lẽn hồi lâu, bị *Tô-hữu-bạch* cố ý giục-giã, bất-đắc-dĩ phải nói :

— Tiểu-đệ có một xá-muội, cùng tiểu-đệ đồng-bào, năm nay cũng 16 tuổi. Dung nhan thô-lậu cũng giống tiểu-đệ như đúc. Và có theo đòi bút nghiên từ khi thân-phụ tạ-thế, hai anh em vẫn dạy-bảo lẫn nhau. Dầu không được bằng người thục-nữ của đại-huynh nói, nhưng tấm lòng tự-trọng, gìn vàng giữ ngọc, em tôi thì cũng như tôi khác nào ! Bấy lâu thân-mẫu tiểu-đệ đa bệnh, chưa kịp kén rể, tiểu-đệ lại tuổi trẻ, không quen-biết mấy. Và cửa nhà sa-sút, cho nên con gái kén chồng mà tuyệt-nhiên không ai biết đến. Hôm qua ngồi ở trên lầu, chợt trông thấy đại-huynh, trộm liếc dung-quang, không khỏi có lòng luyến-ái. Tiểu-đệ biết tính như vậy, nhẫn gặp đại-huynh, có ý muốn tự-mối. Nay hỏi chuyện đại-huynh, biết đại huynh đã chung tình có nơi rồi, còn mong gì nữa, cho nên không muốn nói. Ngày nay tiếp-kiến đại-huynh là cầu cho thành-sự, sau này đại-huynh dẫu đến, nhưng việc đã không thành thì còn mặt mũi nào trông thấy đại-huynh,

(Còn nữa)

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)